

Số gia Truyền Truyền Kim viết: “Vua Quang Trung truyền cho tướng sĩ ăn Tết Nguyên Đán trước, . . .

Hàng năm vào dịp năm hết Tết đến, người Việt hải ngoại vì chưng đón Xuân vui Tết cổ truyền dân tộc quê hương, thường vẫn giữ truyền thống cho các gia đình các truyền đánh thắng lịch sử của vua Quang Trung chống quân xâm lược Pháp ở Bắc.

Là vì các truyền đánh thắng này đã diễn ra vào mùa xuân năm Kỷ Dậu 1789, cũng vào những ngày Tết. Và vì thắng lợi lịch sử này do tài đức binh khí truyền, mà người cha mất vì vua xuất thân hàng dân giết Bình Định – Qui Nhơn: Nguyễn Huệ – Quang Trung. Lịch sử Việt Nam đã ghi nhận chiến thắng lịch sử này bằng bảy chữ đơn giản: “Vua Quang Trung Đế Phá Quân Thanh”, với các truyền đánh Hà Nội, Nghệ An... làm quân xâm lược kinh hoàng bất cứ, tướng sĩ đã phẫn bội thấy nên chiến đấu, Thắng soái Tôn Sĩ Nghị phải bỏ chạy thoát thân về Tàu!

Số gia Truyền Truyền Kim viết: “Vua Quang Trung truyền cho tướng sĩ ăn Tết Nguyên Đán trước, đến hôm truyền thì cả quân đi, đến ngày mùng 7 tháng giêng thì vào thành Thăng Long mở tiệc ăn mừng. Đó nên rồi, truyền lịch cho ba quân đến nghe lệnh đi khi...”, và kết luận “... Tôn Sĩ Nghị nửa đêm được tin báo, hoảng sợ không kịp thay quần áo và mặc áo giáp, đem mấy tên lính kỵ qua sông sang Bắc. Quân các truyền nghe tin như thế, xông xáo tan rã chạy trốn, tranh nhau sang cầu, mất lát cầu đổ, sa xuống sông chết đuối, sông Nhị Hà đầy những thi thể người chết...”(1)

Độc lập những trang sử của số gia Truyền Truyền Kim viết về “Nhà Tây Sơn” (1788-1802), có nhiều người có chung niềm vui chúng tôi về Nguyễn Huệ – Quang Trung: Nhà cách mạng triệt địch, mất thiên tài quân sự và chính trị, mất đời anh hùng dân tộc. Đây có lẽ không phải là niềm vui đơn giản, vì truyền chúng tôi, đã có nhiều người viết về Nguyễn Huệ – Quang Trung như thế. Nhưng dù sao, với thành tâm truyền như công lao tiền nhân với lòng tự hào với

những công trình mà vua Quang Trung đã làm trong lịch sử dân tộc, chúng tôi vẫn viết về những suy nghĩ của mình, có thể chỉ là sự lặp lại ý tưởng của người khác.

I.-HOÀNG ĐẾ QUANG TRUNG: NHÀ CÁCH MẠNG THIỆT ĐỊCH PHONG KIẾN VIỆT NAM

Là nhà cách mạng triệt địch phong kiến Việt Nam, vì người thanh niên Nguyễn Huệ đột Bình Định – Qui Nhơn, với ba mũi súng tuốt địch, với lòng yêu nước thục dân, đã dám có hành động vượt ra khỏi các luật tục ý thức hệ phong kiến, chấp nhận hậu quả “Độc làm vua, thua làm giặc”. Hậu quả là hành động cách mạng của Nguyễn Huệ vì có chính nghĩa nên đã “Độc làm vua” trăm họ và trở thành Hoàng đế Quang Trung.

Thức vật, trong bối cảnh mất chủ quyền chuyên chế, luật tục ý thức hệ phong kiến là Tam cương (Quân-thần, phu-phụ và phò-tử) trong đó đố vua-tôi là trọng tâm. Đố này xây dựng trên quan niệm thần quyền, coi vua là con Trời (Thiên tử) thay Trời trị dân. Quy tắc cai trị này cha truyền con nối (Con vua thì độc làm vua, con sãi chùa quét lá đu). Thận dân có bốn phẩm phò tòng và trung thành với vua, coi vua là biểu tượng quốc gia, trung thành với vua là yêu nước (Trung quân ái quốc), chức vụ vua là phò chính. Do đó, mất trung thần khi phò chế theo vua, vua bỏ chế là phò chế, nếu không là bất trung (Quân xất thần tử, thần bất tử bất trung)...

Những luật tục phong kiến vua kẻ đã ăn sâu vào não trọng người dân và chi phối toàn xã hội. Vượt mà mất thanh niên gốc nông dân như Nguyễn Huệ, dù không xuất thân từ “Cả Khố ng sân Trình”, cũng biết rõ hậu quả ghê gớm của hành vi chế ngự và vâng quy, song đã làm mất việc ít ai dám làm. Nguyễn Huệ quả là mất nhà cách mạng của triệt địch phong kiến. Cuộc cách mạng của Nguyễn Huệ đã thành công vì có chính nghĩa (chống ngoại xâm), tận nghĩa độc nhiu nhân tài và nhân dân ủng hộ. Chính nhờ chính nghĩa mà việc lên ngôi Hoàng đế (Quang Trung) của Nguyễn Huệ trở thành chính danh, mở ra mất triều đình mới trong lịch sử Việt Nam, Triều đình Nhà Tây Sơn. Về điểm này, sự gia Trần Trọng Kim, sau khi ghi về việc vua Lê Chiêu Thống và Hoàng Thái hậu u cầu quân Thanh và mất của nhà Thanh nhân cảnh này có phần nhắc ta, ông viết: “... Về ý nước đã mất, thì phải lấy lấy, ông Nguyễn Huệ mới lên ngôi Hoàng Đế, truyền hịch đi khắp nơi, độc độc chính chính, đem quân ra đánh mất triều nhà 20 vạn quân Tàu, tòng nhà Thanh là Tôn sĩ Nghịch phải bỏ cớ tin mà chế, làm cho vua tôi nước Tàu khiếp sợ, tòng sĩ nhà Thanh thốt đm. Tòng tòng xa đm nay nước ta chế có võ công nào làm liệt như vậy...” và ông kết luận “Về đánh đm người Tàu đi lấy nước lấy mà làm vua thì có đm u gì mà trái đm?” (2)

II.-HOÀNG ĐẾ QUANG TRUNG: THIÊN TÀI QUÂN SỰ VÀ CHÍNH TRỊ

1.- THIÊN TÀI QUÂN SỰ :

Là vì khi khi nghi ngờ, Nguyễn Huệ ch là một người dân mở áo vĩ, cha họ được đào tạo một trí tuệ quân sự hay có kinh nghiệm chiến tranh. Thế nhưng qua các trận đánh kh i đưa vào đất Gia đình đã biến nên đi thắng quân Xiêm la (Thái lan), đưa trận đánh phá 20 vĩ quân Thanh, đã chứng tỏ Nguyễn Huệ – Quang Trung qu là Thiên tài quân sự.

Thật vậy để cho thấy mức độ trí tuệ cho Nguyễn Huệ phá tan công địch nhà Thanh. Không những lập nên ông, những trận chiến khi ra quân Nguyễn Huệ đã biết cách nắm vững tinh thần của người sĩ, công của được niềm tin tuyệt đối. Vào đêm này, lập ch có ghi lại, sau nhiều tháng ngày hành quân th của Bắc tiến, ngày 20 tháng ch năm 1788 thì đưa núi Tam điệp. Hai tướng Tây sơn là Ngô văn Sở và Ngô thị Nhị m đưa ra t t i vĩ vua Quang Trung. Họ tâu r vì quân Tàu th m nh, s đánh không nổi, cho nên phải lui binh và gi ch hi m y u. Nghe vậy, vua Quang Trung không những không m t l i khi n trách, mà c i và nói r ng: “Chúng nó sang phen này là mua cái ch t đó thôi. Ta ra chuy n này thân coi vĩ c quân đánh gi , đã đưa nh m o r i, đưa i quân Tàu ch ng qua 10 ngày là xong vĩ c...” (3) Và còn đưa nh vĩ i quân sĩ r ng vào ngày 7 tháng giêng thì vào thành Thăng long m ti c ăn m ng chi n th ng. Trong trận đánh Ng c h i vào t m sáng ngày m ng năm tháng giêng năm 1789, quân Tàu b n súng ra nh m a “Vua Quang Trung đã sai ng i l y nh ng m nh ván, ghép ba m nh l i làm m t, l y r m c gi p n c qu n ngoài, r i sai quân kiêu dũng c 20 ng i khiêng m t m nh, m i ng i d t m t con dao nh n, l i có 20 ng i c m khí gi i theo sau. Vua Quang Trung c i voi đi sau đ c chi n, quân An nam vào g n t i c a đ n, b ván xu ng đ t, rút dao ra, xông vào chém, quân đi sau cũng kéo ùa c vào đánh. Quân Tàu đ ch không nổi, xông xáo tán loạn, xéo l n nhau mà ch y. Quân Nam th a th đánh tràn đi, l y đ c các đ n...” (4)

2.- THIÊN TÀI CHÍNH TRỊ :

Là vì xuất thân là người thanh niên áo vĩ ở đất Bình Định, không được học cao học u r ng, song Nguyễn Huệ t khi khi nghi ngờ đưa lúc lên làm vua cai trị muôn dân, Quang Trung Hoàng đế đã chứng tỏ là một người có m u l c chính trị Tr i cho.

Thật vậy, để tỏ chính nghĩa thu phục nhân tâm và tỏ chính đáng cho vĩ c x ng vĩ ng,

n m quy n tr vì muôn dân, nh ng s ki n sau đây đã ch ng t vua Quang Trung có thiên tài v chính tr :

- Một là sau khi đem quân ra Bắc Hà đi t h Tr nh chuyên quy n, Nguy n Hu v n tôn vua Lê. Sĩ gia Tr n tr ng Kim nh n đ nh “y là đã có s c m nh mà đã bi t làm vi c nghĩa v y”.

- Hai là khi đem quân ra Bắc hà đi t Tr nh B ng và Nguy n H u Ch nh chuyên quy n, v n không d t nhà Lê, đ t Giám đ c đ gi gìn tông mi u tiên tri u. Theo sĩ gia Tr n Tr ng Kim “Nh th thì cách v i nhà Lê không l y gì làm b c”.

- Ba là tr c khi đ i phá quân Thanh ,vua Quang Trung đã có ý đ nh hoà hoãn v i c ng qu c ph ng B c và sau đó đã th c hi n vi c tri u c ng và xin phong v ng, do bi t l ng s c và tính đ n s l i h cho qu c gia và th n dân. Tr c khi ti n vào Thăng long, Vua Quang Trung đã nói rõ ý đ nh v i t ng sĩ r ng: “..Chúng là n c l n g p 10 l n n c ta, sau khi chúng thua m t tr n r i, t t chúng l y làm x u h , l i m u báo thù, nh th thì đánh nhau mãi không thôi, dân ta h i nhi u, ta làm sao n th . V y đánh xong tr n này ta ph i nh Thì Nhi m dùng l i nói cho khéo đ đ nh ch vi c chi n tranh. Đ i m i năm n a n c ta đ ng đ c s c phù c ng r i, thì ta không c n ph i s chúng n a.” (5) Sau kh đ i th ng quân Thanh, Vua Quang Trung đã th c hi n ý đ nh v a k b ng m t k sách ngo i giao khôn khéo mua chu c đ c các c n th n nhà Thanh (Phúc Khang An , Hoà Thân ...) đ vua Thanh ch p nh n c u phong c a vua n c Nam, v a gi đ c th di n tr c văn võ bá quan (cho ng i đóng vai Quang Trung gi qua tri u y t vua Thanh...)

- Bốn là m c đ u đã đ c s c phong c a nhà Thanh, nh ng vua Quang Trung v n hành x theo cách Hoàng Đế, l p công chúa Ng c Hân con vua Hi n Tông nhà Lê làm B c cung Hoàng h u, tin dùng các c u nhân tài c n th n nhà Lê.

Tóm l i nh l i nh n đ nh c a sĩ gia Tr n Tr ng Kim v vua Quang Trung: “Vua Quang Trung nhà Nguy n Tây S n là ông vua anh dũng, l y võ l c mà đ ng nghi p, nh ng ngài có đ l ng, r t am hi u vi c tr n c, bi t tr ng nh ng ng i hi n tài văn h c. Khi ngài ra l y Bắc Hà, nh ng ng i nh Ngô Thì Nhi m, Phan Huy Ích đ u đ c tr ng đ ng ..” (6)

III.- HOÀNG ĐẾ QUANG TRUNG: MỘT ĐẾ ANH HÙNG DÂN TỘC

Địch lệch sự ai cũng biết là một cuộc vua Gia Long có công thống nhất đất nước, và đời vua Quang Trung nhà Nguyễn Tây Sơn coi là kẻ thù địch sau khi diệt được nhà Tây Sơn, Gia Long đã có những hành vi trù thù tàn bạo và bất nhân. Thế nhưng, vua Quang Trung vẫn được lệch sự và nhân dân Việt Nam mãi mãi coi là vị Đế Anh Hùng Dân Tộc, còn Gia Long thì không... Điều này cho thấy tính khách quan của lệch sự và sự đánh giá công tội của các vị vua và triều đại rồi công minh.

Là đời anh hùng dân tộc, vì những phẩm chất và công trình phi thường của vua Quang Trung nên đã được lệch sự ghi nhận và đánh giá, đã là niềm kiêu hãnh và tự hào chung cho dân tộc Việt Nam qua nhiều thế hệ. Vì tất cả công trình và phẩm chất uyển của vua Quang Trung đã tận hiến cho dân, cho nước, cho dân tộc và cho Tổ quốc Việt Nam. Thế thay nhân tài bậc minh, vua Quang Trung mới trị vì được bốn năm thì băng hà, vào tuổi đời 40 (1752-1792). Vua Quang Trung mới sớm là một mất mát lớn lao cho dân, cho nước, và cho lệch sự Việt Nam. Bởi vì, những cách sáng tạo vô nhị trị có tính cách mạng đầy trí tuệ và lòng dũng cảm, và ý đồ đánh Tàu đòi đất (Lưỡng Quảng) chưa kịp thực hiện, thì vua Quang Trung đã mất. Vì vậy, đã có gì đó như rùng, nỗi vua Quang Trung sống lâu hơn, chắc chắn lệch sự Việt Nam đã ghi được nhiều diễm son rồi đáng tự hào trong triều đại Nhà Tây Sơn... Giờ đây có chuyện, vì Nguyễn Huệ – Quang Trung đã chọn những người chết hi sinh: nhà cách mạng triệt địch, thiên tài quân sự và chính trị, và là một đời anh hùng dân tộc.

Hàng năm mới đi xuân vui, nỗi những người đi ngang Bình Định vẫn có niềm tự hào tự nhiên về quê hương mình đã sản sinh ra một đời anh hùng Nguyễn Huệ – Quang Trung. Tự hào và kiêu hãnh chưa đủ, mà còn tình yêu và bày tỏ lòng biết ơn đời vua Quang Trung nói riêng và các anh hùng trong lịch sử đấu tranh dựng nước và giữ nước của dân tộc ta, qua các buổi lễ kỷ niệm long trọng hàng năm, mang màu sắc và tính chất truy niệm dân tộc. Điều này rồi quan trọng, đời cháu chúng ta phải học hỏi không quên nguồn gốc rồi đáng kiêu hãnh và tự hào về quê hương đất nước Việt Nam của mình, đã sản sinh ra những anh hùng dân tộc và các nhân tài trên mặt lãnh vực, qua mặt triết lý, quá khứ để nhận ra rồi và tiếp nối lại.